List 33. **NOVICE** Tečaj XXXI.

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 13. avgusta 1873.

Obseg: Klic na pomoč! — Kaj storiti s trtami, katere je toča hudo poškodovala. — Prvi občni zbor Kranjskega čebelarskega društva. — Gospodarjem in gospodinjam v prevdarek. — Poročila o Matičnih zborih. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Klic na pomoč!

Huda nevihta s točo vred se je vzdignila 19. dan julija t. l. v okolici *Trebanski*, divjaje proti *Novemu mestu* in od tam čez *Šent-Peter* v *Šent-Jernej* in *Tolsti Vrh* čez *Gorjance* na *Hrvaško*, ter je toča v 21 davkinih občinah okrajnega glavarstva *Novomeškega* uničila žitno polje in vinograde, in sicer v davkinih občinah *Šent-Štefan*, *Gornje Trebno*, *Ponikve*, *Židanjavas*, *Česnjice*, *Herinjavas*, *Šent-Peter* in *Žalovice* popolnoma, v drugih pa do malega.

Pšenico in oves, ki večidel še nista bila požeta, je toča na njivah popolnoma izmlatila; turšica in fižol sta do celega pokončana; krompir je tako poškodovan, da je komaj misliti, da bi se te tako važne hrane kaj pridelalo; klaja je pokončana; s sadnega drevja je izklestila toča še to malo sadje, kar ga je na njem bilo, in pa vse perje.

Ako se pa pogledajo vinogradi, je pa kar obupati; trte križem ležé in so od toče vse razcepljene, v mnogih vinogradih je prst tako izprana, da golo kamenje in pečovje iz zemlje štrlí ondi, kjer je ene tedne poprej vinska trta veselo rastla in vinorejcu obetala obilno povračilo za delo in trud.

Vsled te strašne uíme se bodo morali nekteri vinogradi popolnoma na novo zasaditi, in je ta nesreča vinorejce toliko hujše zadela, ker ne bodo samo letos nič pridelali, ampak se tudi nimajo nadjati več let nobenega pridelka.

Potovaje skozi kraje, ktere je ta nesreča najhuje zadela, sem se osebno prepričal, da je škoda strašno velika, in da je žalibog resnično vse to, kar se je dozdaj poročalo o grozni nesreči.

Pri tej priliki sem se pa tudi žalostnega srca prepričal, da mnogo prebivalcev teh tako nesrečnih občin je v naj veči revščini, tako, da se jim je bati strašnih nadlog, ker se s svojimi pomočki ne bodo mogli nikakor vzdrževati do prihodnje žetve, a tudi semenskega žita ne si pripraviti za žetev; zato se bode v polajšavo te revščine in v odvernitev še hujše nesreče moralo še kaj posebnega storiti.

Vsled večletnih slabih letin so se posestva večidel tako zadolžila, da ne morejo nič več na upanje dobiti; od letošnje žetve se je le nekoliko ječmena toči otelo; že zdaj se prodajajo svinje in goveja živina zarad pomanjkanja hrane in klaje, in morajo se bolj ubogi ljudje že zdaj obračati do usmiljenosti svojih bližnjih, da preživijo sebe in svoje.

Potem takem sem primoran, v pomoč prebivalcem okrajnega glavarstva *Novomeškega*, ktere je toča zadela, napraviti biro milodarov v vsej deželi.

Še vselej, kadar je treba bilo, revnim sobratom na pomoč hiteti, se je sijajno skazala dobrodelnost in darljivost prebivalcev dežele *Kranjske*, in torej tudi zdaj, ko je nesreča tako velika in so nje nasledki brez konca in kraja, se nadjam, da bode uslišana moja zaupanja polna prošnja, s ktero se obračam do blagosrčnih prebivalcev dežele Kranjske, naj pomagajo z denarjem ali živežem svojim rojakom, ktere je nesreča tako hudo zadela. Milodari v denarju in živežu se prav radovoljno sprejemajo v deželnem glavnem mestu v *Ljubljani* pri c. kr. deželnem predsestvu, pri mestnem magistratu in pri uredništvih časnikov*), na deželi pa pri c. k. okrajnih glavarstvih in županstvih.

V Ljubljani 5. avgusta 1873.

C. kr. deželni predsednik:

Auersperg l. r.

*) Vredništvo „Novic" prejemalo bode rado darove in jih razglašalo v svojih listih, v veseli nadi, da tudi dobrotniki druzih dežel, zosebno slovenskih, pridejo na pomoč usmiljenja vrednim našim ljudém. Vred.

Gospodarske stvari.

Kaj storiti s trtami, katere je toča hudo poškodovala.

Kakor se nam iz Dolenskega poroča, oklestila je toča ondi v nekterih krajih trte tako, da so, žalibog, bolj butaram kakor frišnemu lesu podobne.

Kaj tedaj zdaj s trtami storiti? — tako se glasijo dohajajoča nam vprašanja, na katera tako-le odgovorimo:

Dve vremenski uími ste, ki ne še dozorelim zelenim trtnim mladikam lahko zeló škodujeste, namreč: spomladanski mraz (slana) ali pa toča.

Če nastopi mraz ob času, ko je popje že zeló napeto, ali pa ob času, ko so mladike še celó kratke, potem ni nezgoda še prehuda, zato, ker, akoravno je trta ob glavna očesa, ostanejo vendar še stranska, katera potem močno zaženó, in ker so rodovitna, še precej rodijo, ter lep les za prihodnost napravijo; vsaj imajo še zadosti časa in gorkote.

Če nastopi toča v istem času — kar se pa le redko kedaj pripeti — veljá vse, kar je bilo ravnokar rečeno. Kolikor kasneje pa pride toča, toliko slabše je, kajti stranska očesa pridejo ob prvotno moč; ona ne zaženejo več, in vsa dalja rast navezana je edino na mlada, ne še dozorela in nepoškodovana očesa zelenih mladik, katere sicer tudi zaženejo, pa veliko kasneje. Zarad kasnosti ni od njih pridelka pričakovati; ravno tako pa tudi ne krepkega rodovitnega lesa za prihodnje leto. Časa in gorkote ostane jim za eno kakor za drugo premalo. Krepost rašče se pa zdatno poviša s tem, da se stari — dveletni — les odreže, mladi še zeleni, zadej rasteči pa na malo očés skrajša — recimo na eno ali dvoje, k večemu na tri — kajti potem zaženejo ta očesa, in če zima zeló zgodaj ne nastopi, vlesijo se nove mladike še toliko, da jih sledeča zima ne vniči. Tako ohranijo se trte dovolj krepke za prihodnost. Druzega sredstva ni.

Ker je na Dolenskem toča kasno, še le pred 3 tedni nograde pobila, ne ostane druzega, kakor svetovati: Dolenci, storite kakor rečeno, in prav boste storili. *)

*) Ravnokar se nam piše, da trte, ki niso bile hudo poškodovane, so jele zopet poganjati in grozdje nastavljati, ki pa ne bode več dozorelo, — a toje slabo za prihodnje leto.

Prvi občni zbor Kranjskega čbelarskega društva.

Naj prejmejo „Novice“, katere so bile od prvega začetka najbolj prijazne čbelarskemu društvu, tudi prvo sporočilo ustanovljavnega občnega zbora 30. julija t. l.

Sešlo se je bilo nekaj čez 30 udov pri „Slonu“. Najbrž bi bil še kdo prišel, ki pa znabiti ni vedel kam. K vsem oviram in zaprekam se je pridružila še ta, da se nam je poslednji čas že zdavnej obljubljena dvorana odrekla, ter smo morali še le po nabitem oglasu kraj zborovanja naznaniti.

Pred zborovanjem je bilo razkazovanje na ogled postavljenega čbelarskega orodja in društvenega panjú. Razen gosp. barona Rothschütz-a sta tudi g. župnik Porenta in g. Ambrožič nekaj poslala. Vesel začetek je bil, da se je še pred zborom 25 novih udov oglasilo, nekaj tudi po zborovanji.

Ob 10. uri — začetku zborovanja — pozdravlja najpred baron Rothschütz nazoče čbelarje nemški, potem dr. Razlag slovenski. Župnik Jerič pa poroča potem v dosedanjem delovanji osnovalnega odbora, in sicer o tem, da

1. je preskrbel društvena pravila ter si prizadeval, da se je dobilo vladno dovoljenje 20. aprila l. l.,

2. je preskrbel natis pravil in vabila nemški in slovenski s 8000 iztisi,

3. je sklenil in oskrbel izdavanje društvenega časnika in sicer „Krainer Biene“ (ker naša čbela zeló sloví po celi Nemčiji) nemški, in slovenski „Slovenska čbela“ (v razloček „Kranjske čbelice“ Kastelčeve) po 1500 iztisov. Da se ne bo komu čudno zdelo, zakaj list izhaja nemški in slovenski, povemo, da imamo že zdaj blizo 90 udov, ki nemški list želijo, kako stotino jih bomo znabiti še dobili. Če hočemo vsem ustreči in društvu, kolikor moč, veliko udov pridobiti, skorej ne moremo drugače;

4. je preskrbel društveni pečatnik, in pa diplomo, katero bodo udje kmalu dobili;

5. je razposlal pravila in vabila vsem župnikom, tudi drugim znanim čbelarjem po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Goriškem;

6. je oskrbel društveni panj. Po resnem premisliku je za to odločen panj z remi ali romki. Panj je po vnanji obliki čisto naš Kranjski, le malo krajši je, da čbelar lože do konca seže. Namesti prostih dilic ima podolgovate, štirivogelne satovne okvirje ali rome, ker le tako satovje zmirom premakljivo ostane, pa se vendar lahko prevažva, kamor se hoče. Da bi se panj bolj razširil in delovanja povsod enako bilo — kar bi čbelarstvo gotovo pospeševalo — je odbor sklenil, da ima vsak ud pravico 2 panjova od društva tirjati (ki le polovico letne plače odrajtujejo, pa le 1). Skoraj da vsi imenitniši čbelarji in učeniki čbelarstva so sprejeli rome in popustili dilice, tudi Dzierzon sam; tedaj je želeti, da bi se tudi pri nas zgodilo. Mera satovnih romov je na tanko $9^1/_4$ palcev širokosti in $5^1/_2$ p. visokosti, tedaj podobna navadnim razmeram našega panja, ter druzega ni treba, da se novi panjovi po tej razmeri povsod delajo in stari popravijo. Vsak lahko vé, kako bi to kupčijo in čbelarstvo sploh pospeševalo, ako bi bili panjovi in satovniki povsod enaki;

7. je preskrbel proračun potrebnega denarja za vspešno delovanje, ter prosil vladne pomoči. Ker vlada vsa enaka društva blagovoljno podpira, upa tudi odbor enako pomoč dobiti; le za letos ne mara bo že preprepozno;

8. je poskrbel najpotrebniše reči za prvi občni zbor. Tù pa je bil osnovalni odbor v posebni zadregi. Lista in naznanilnega povabila nismo mogli o pravem času razposlati, ker je bil zadržek zarad odgovornega vrednika, zbor pa je po dovoljenih pravilih najzadnjič moral biti v treh mesecih, tedaj konec julija. Zato je vse nekako borno, le v naglici napravljeno, ter osnovalni odbor prisiljen, vse nazoče gospode in čbelarje prositi, naj imajo za zdaj potrpljenje, vsaj vsaki vé, zlasti kdor je skusil, kako težavna je vsaka nova stvar, posebno pa predno se kako društvo na noge spravi.

Potem je bila volitev stalnega vodstva. Namenjeno je bilo glasovanje z imenoklicem; ko se ima to začeti, je g. prof. Konšek predlagal, naj se voli „per acclamationem“ dosedanji osnovalni odbor: gosp. baron Rothschütz ko predsednik, gg. župnik Jerič in dr. Razlag ko podpredsednika. Ko namestnika, ali bolj prav v pomnoženi odbor, sta bila voljena gg. župnik Porenta in o. Salvator Pintar.

Dalje predsednik nasvetuje ko častne ude Kranjskega čbelarskega društva tri za umno čbelarstvo najbolj zaslužene možé: bar. Berlepša, župnika Dzierzon-a in katol. seminiškega vodja Schmidt-a, kteri so bili tudi izvoljeni.

Konečno je bilo še nekaj govorov, in sicer: 1) o prijetnosti in koristi umnega čbelarstva po glasilki: „delaj, zbiraj, pomnožuj“! 2) o ceni in vrednosti Dzierzonovega uka za čbelarstvo sploh in posebno za naše južne kraje; 3) o pravnih razmerah čbelarstva, zlasti zarad davka.

Po sklenjenem zborovanji je bil skupni obed. Tako smo dospeli do vstanove čbelarskega društva. Bog pomozi naprej na blagor dežele in posamesnih čbelarjev!

Podučne stvari.

Gospodarjem in gospodinjam v prevdarek.

Kmetovalec kaže vedno večo nezadovoljnost s svojim stanom. Kamor prideš ali govoriš s premožnim gruntarjem, ali z revnim bajtarjem, oba ti tožita, da so sedaj slabi časi za kmeta.

Res je tako. Sedaj uniči hud naliv in mraz, sedaj toča in suša zaželeni vspeh neutrudenemu oratarju. Pa, kaj se hoče segati v roke Vsemogočnemu, ki vé vse najbolje vravnavati!

Poglejmo raje na drugo stran, katera kmetovalcu vzročuje nezadovoljnost in pogubo sreče. Gospodar komaj dobiva poslov, in če jih ima, mora jim biti skoraj v strahu; nikdar jim ne sme pokazati, da jim je on gospodar, če noče, da ne bi ga popustili. Ako posvarí gospodinja zanikerno deklo, dobí koj odgovor: „bom pa šla“. Nič bolji niso najetniki; tudi ti hočejo hoditi čevelj nad gospodarjevo zemljo. Najslabeji čas je pa ravno sedaj, čas mlatve. Sicer se hodijo o začetku žetve baburice in poželjive lenuhinje v Ljubljano na Frančiškanske stopnice hladit in čakajo tu na delo, mesto da bi bile domá pri gospodarjih, kateri so jih redili pozimi, in katerim bodo v nadlego in križ na svoje stare dni; a to še prizanese krščanski kmetovalec v svoji milosti. Nikakor pa ne more pritrditi v velik greh, ki ga delajo oni brezvestniki, ki so delali do sedaj pri gospodarjih in prejeli še preveliko plačilo; toda ko pride čas mlatve, zapusté svoje kraje, čeravno bi opravljali svoj posel še prav lahko, ter gredó z mavhami v sosedne vasí beračit. „Naj le drugi delajo; nam ni treba“, „dobim več, če grem beračit, kakor si zaslužim“. Take in enake so jim besede. Da so pa bolj odljudni in starikasti na obraz, se dedci kake tri tedne prej ne obrijejo, in kakor tudi babe, kar je najbolje moč, nemarno in razcapano oblečejo. Ne kradejo mar taki brezvestneži v resnici potrebnim beračem kruha iz ust!

Glejte tedaj, gospodarji in gospodinje, da se tako početje odpravi, kakor hitro in kolikor je le mogoče. Milost je res priporočal naš Gospod, jo tudi sam obilno skazoval, toda le potrebnim. Ti pa gotovo niso vredni vaše milosti, katere sem ravno kar omenil. Poženite lene postopače od hiše, ko vas pridejo nadlegovat, vsaj se vam ne bodo posmehovali za voglom; vidi se pa tudi vsacemu več ali manj, ali je v resnici potreben in vreden vašega s trpljenjem pridobljenega darú ali ne. Vedite, da koristite vi s tem veliko svojim rojakom. Tudi ne morem prikriti svoje želje do prečastite duhovščine; ona naj poduči ljudí, komú naj se podelí dar, komú odtegne. Kako pa da bi se prišlo še bolje v okom temu brezvestnemu postopanju, bi bilo pač želeti, da bi vzeli v pretres možje, ki imajo kaj več razuma in previdnosti od mene; njih trud jim bode povrnjen z obilo zahvalo iz src vseh kmetovalcev.

J. B.

Znanstvene stvari.

Poročila o Matičinih zborih.

Poročilo o XXVIII. skupščini Matičinega odbora

17. julija 1873.

(Dalje.)

Ker nekterih odbornikov ni bilo pri občem zboru in je tudi onim, ki so bili, obravnava o tajništvu zginila iz spomina, zato g. dr. Costa rad ustreže razodeti želji, da se prebere g. dr. Razlagov nasvet. To storivši g. dr. Costa želí, da bi kdo storil kakov predlog.

Gosp. dr. Bleiweis: Meni se ne zdí nikakoršna potreba spreminjati §§. opravilnega reda. Odboru je znano, da se doslé za korekture ni nič plačevalo; v Matičine sobe bodo Matičarji ravno tako malo hodili brat, ako plačani tajnik sedí v njih, kakor slé; vsaj knjige vsak lahko dobí na dom; — meni se zdí, da drago plačani tajnik — kajti tak se je nasvetoval — nima še dosti posla, ker mu ne bode dolžnost spisovati knjig za Matico; zato nasvetujem: naj sl. odbor izreče, da ne vidi potrebe spreminjati §. §. opravilnega reda o tajništvu v smislu dr. J. Razlagovem.

Gosp. Iv. Vilhar: Naj sl. odbor pomisli, da Matici vedno prihajajo denarji; slaba plača rada zapelje v skušnjavo in denar spravi v nevarnost. Za dobro plačanega tajnika pa ima Matica še premalo denarja in dela.

Gosp. Pleteršnik: Naj se voli odsek, da to stvar še prevdarja in v prihodnji skupščini, ki naj se skliče pred občnim zborom — stavi nasvet.

Gosp. Marn izreče željo, naj g. Lésar še ostane tajnik.

Ker se nikdo več ne udeležuje obravnave, g. predsednik na glasovanje dá a) g. Pleteršnikov nasvèt, ki ni dobil pravilne večine glasov, in b) dr. Bleiweisov predlog, ki mu pritrdi velika večina.

3. Izmed Zalokarjevih knjig je odsek, ki mu je bil dan nalog, da sestavi imenik in storí nasvete, ali so vknjižiti v Matično knjižnico, ali komu ali kam podariti ali prodati,

a) nektere določil, da ostanejo Matici in se v prihodnjem poročilu navedó;
b) nektere, da se podaré ubogim bogoslovcem;
c) nektere, da se oddadé bogoslovski ali gimnazijski knjižnici;
d) nektere zlasti homeopatične prodati;
e) pri nekterih sam vpraša, kam bi se oddale?
f) pri rokopisih ne določi nič in
g) časopisov ni vredil. — Odbor je nasvete malo spremenil, vprašanjem odgovoril, prodaji pritrdil in zastran nevredjenih časnikov odločil, da se tako prodadé, ker odbornikom ni naloga, časnike mnogih let v red devati po številkah.

4. Gosp. dr. Jernej Zupanec, kateremu je bila zadnja odborova skupščina dala nalog, Lésarjevo poročilo z računom in zapiski vred o prodanih Matičnih diplomah prevdariti in svoje mnenje ali razsodbo izreči o omenjenih in izročenih mu spisih, 20. novembra 1872. leta štev. 190 poroča tako-le: „Jaz potrjujem, da sem vse dotične zapisnike pregledal in da je položeni Lésarjev račun o prodanih diplomah v popolnem redu“.

Naj to poročilo slavni odbor vzame na vednost, in s tem bodi zavrnjeno obrekovanje, če je kdo izmed odbornikov verjel lažnjivcu; — matičarji in drugi, ki so sumničenje o nezvestem gospodarjenji kje kaj brali ali slišali ter bodo brali poročilo o tej seji, pa naj zvedó, da je bilo golo obrekovanje, ki se je lani v nekem časniku trosilo o tej stvari. Menda bode to vendar

zadnja beseda o tem predmetu. Dolgo sem sicer čakal zagovora in opravičenja, a dočakal sem ga vendar.

5. Gosp. Lésar prebere najpred naslednje poročilo pregledovalčev Tomanovih še nenatisnjenih pesmi:

Takih pesmi, ktere bi se smele nepopravljene dati v natis, po mojem mnenji skoro v celem rokopisu najti ni. Take, kakor so zdaj, bi imenu Tomanovemu bolj škodile, kakor pa pripomagale k njegovemu oslavljenju. Izmed alegoričnih pesmi (I. zvezek) se pa bode večina dala s potrebnimi večimi ali manjšimi popravami tako prenarediti, da bodo za natis. Manj je v drugem zvezku dobrega blaga; vendar se bode tudi tù nekaj dalo izbrati. Vsakakor pa bi se jih za celo knjigo vendar le premalo dalo nabrati. Zato predlagam: naj se izročí rokopis kteremu pisatelju, naj izbere in popravi po svojem okusu, kolikor more pesmic, njim naj dodá obširen popis življenja pesnikovega in morda tudi še njegove govore, kolikor se jih je ohranilo. To vse skupaj bi dalo lepo, obširno knjigo.

V Ljubljani 2. maja 1873. M. Pleteršnik.

Vjemam se z razsodbo in nasvetom g. prof. Pleteršnikovim; — posebej pa še dostavljam to-le: Naj se pesmi popravijo, kolikor mogoče, v duhu Tomanovem ter v primerni slovnični obliki vredijo. Izpustijo naj se tudi vse bolj osebne in posebno take pesmi, v katerih se ena in ista stvar ponavlja. A. Praprotnik.

I jaz se strinjam z gg. tovaršema. Treba je a) da se pesmi pošteno prepišejo, b) umetno vravnajo (v duhu Tomanove poezije) in slovnično popravijo (f. polen m. poln; borštč-k; perlca; en se v druziga; ne zastopi; vtopuje; valoblita; padečih; pobeseča perja; nanjga; solncov; žegen etc. etc.); c) dodá naj se jim Tomanovo žitje in bitje v slovstvu slovenskem. V ta namen bi nasvetoval, naj se 1) naprosita gg. Josip in Franjo Cimperman, da po danih vodilih vredita Tomanove reči (o šolskih počitnicah se utegne zgoditi), in 2) naj Matica spravi jih na svetlobo v obliki njegovih „Glasi domorodnih“ v pospeh slovenskega slovstva ter na slavo vrlemu Tomanu.

V Ljubljani 3. maja 1873. Josip Marn.

Obravnave o teh treh predlogih se je vdeležilo mnogo odbornikov ter konečno po dr. Bleiweisovem predlogu sklenilo:

a) „Naj se rokopis izročí gosp. Andr. Praprotniku, dr. Tomanovemu prijatelju od otročjih let, da izbere in kar se dá v Tomanovem duhu, vredi pesmi in k njim privzame nektere iz „domorodnih glasov“, tako, da bodemo imeli res dr. Tomanove pesmi,

b) naj g. vredovalec kar se dá natančni životopis Tomanov sestavi, da se pridene pesmim, in

c) zbere in posloveni naj najznamenitnejše dr. Tomanove govore v deželnih in državnih zborih“.

(Konec prihodnjić.)

Naši dopisi.

Iz Istre 6. avg. (*Volitve. — Nekaj „Slov. Narodu“*). V vseh deželah se živahno pripravljajo na predstoječi volilni boj; le vkovana Istra mirno spava. Kje so zdaj rodoljubi Kubedskega in Kastavskega tabora, ki so navdušeni prisegli vse žrtvovati za potlačeni svoj narod? Kaj delajo zdaj ti možje v najvažnejem trenutku našega političnega življenja, — zdaj, ko nam je mogoče spraviti vsaj enega svojega človeka v Beč, da bi tam razkril in pokazal naše ljute rane, iz kojih krvavimo?! Istina je, da nimamo mnogo nade pridobiti si kaj v hudi borbi; vsaj vidimo, da nas vlada še nikdar ni podpirala, da nas je temveč zapustila ali še celó zatirala, pomagajoča krutim našim sovražnikom Lahom. Kedar so se snovale nove županije, osnoval jih je Lahonski deželni zbor vse po Laških gnjezdih, a kjer so morale ostati slovenske, so jim skrbni (!) okrajni glavarji narinuli Lahonske tajnike. Tako so nam podrezali žilo narodnega življenja. Volilne kraje za deželni zbor so skrojili tako zvito, da Slovani izvan Kastavščine ne moremo nikjer zmagati.

Poglejmo zdaj na volilne kraje za državni zbor. Zmagati moremo samo v kmetiških občinah ter si pridobiti dva poslanca. Zapadna polovica Istre bo volila v Kopru (81 glasov). V Kopru bi naš kandidat dobil kakih 48 glasov, druzih 33 bi vlovili Lahi, sosebno ako jim bo vlada na roko, kar tudi bo. Kako pa v Poreču in Vodnjanu, kjer nimamo rodoljubov, kjer je tužni kmet brez narodnih šol, brez poduka, pravi rob prodan neusmiljenemu Lahu?! Ako ne bodo duhovni, narodu edini prijatelji, na teh dveh mestih nevednih volilcev podučili in navdušili, gotovo propade zapadna Istra pri volitvi. Oglejmo si zdaj iztočno polovico Istre. Tu se bo volil drugi poslanec: v Pazinu (60 glasov), Volosko (67 glasov), v Krku (37 glasov), v Lošinju (8 glasov). Največ glasov bi tù dobil naš kandidat: na Volovskem kakih 60, v Pazinu tudi kakih 20, in ako si jih pridobí na otocih Krku in Lošinju le nekoliko, je zmaga naša. — Iz tega se vidi, da iztočna polovica zmaga prav lahko, zapadna pa prav težko.

Kje pa sta naša kandidata? Dozdaj za-nju ne zna nobeden. Lahi so se že na skrivšem pogovorili, in bodo, kakor vselej, tudi zdaj volili enoglasno. A mi? Nam priljubljeni list „Naša Sloga“ je obljubil navestiti jih o „pravem času“, — al pravi čas je najbrže že potekel. Naj jih tedaj naznani čim brže! „Periculum in mora“! Po mojih mislih bilo bi dobremu vspehu najpovoljneje, da bi se kandidoval en Slovenec in en Hrvat. Strašen hrup bo med Lahi; kričali bodo: „via i Cranzi“, „via i mangiacandele“ (svečožderi), a mi ne porajtajmo na to, temuč volimo složno kakor bratje Jugoslovani; vsaj le sloga nam donese zmago!

Kakor smo v Istri z veseljem pozdravili naš prvi dnevnik, ravno tako nas zdaj z žolčem napaja vsaka številka „Slov. Naroda“. O njem smo se grozno zmotili. Ta časnik ne dela več za narod naš (za celoto), nego le za pojedince, posameznike našega naroda. Prostomu bi bilo razvijati svoja načela, mi jih bomo pošteno pobijali, ne dotaknivši se osob. Ako je „Slov. Narod“ razžaljen od enega ali dveh duhovnov, naj jih zavrača kakor mu drago; al kako, da je začel slepo mlatiti po duhovskem stanu? To je storil po svojem uzoru: „pomlatimo mračnjake (duhovne in njihove privržence) in pomandrali bomo mrak (vero), a onda bomo prižgali narodu ono blagonosno luč, ki je gorela v zadnji vojski nesrečnemu Parizu. Petroleum bilo je imé tej luči! Le en glas vseh poštenjakov je tudi pri nas, da škoduje nam Istranom, ker se je načelno združil z Lahoni, mlati po narodovih buditeljih, a narodu pripravlja — propad.

V Gorici 9. avg. — V poslednji številki „Novic“ (6. avg.) mi je stavec ali popravljavec z dvema črkama en stavek tako prenaredil, da se moram prav čuditi, kakošno moč včasih ena sama črka ima. Jaz sem pisal: „Lahi“ (to je naši na Goriškem) — „kakor sem že enkrat pisal — iščejo si novih mož“ (kandidatov, namreč); „Novice“ pa so tiskale namesti „Lahi“ — „Lahko“. Izprva sem menil, da je ves spačeni stavek brez zmisla ter da vsakdo to zapazi, ali, ko sem ga še enkrat ogledal, prepričal sem se, da v zvezi s predstoječim ima vendar nekakošno misel v sebi, to namreč,

da je Goričanom (slovenskim) na voljo dano, iskati si novih kandidatov povrh 2 v mojem dopisu omenjenih. Tega jaz nisem hotel reči. — V zadevi navskrižnosti med tukajšnjim okrajnim glavarstvom in starešinstvom Solkanskim zastran neprejemanja neslovenskih dopisov, došla je konečna razsodba od namestništva, ktero je stvar tako zasuknilo, kakor da bi se hotelo starešinstvo vtikati v področje c. kr. glavarstva in zaukazovati mu, v kterem jeziku naj ono (glavarstvo) uraduje. Vsi lepi in tehtni razlogi dežel. odbora so tedaj padli pod klop! Solkanskemu starešinstvu je zdaj pot odprta do ministerstva ali pa do državne sodnije. Sicer pa ni moč skor verjeti, da bi okrajno glavarstvo v tej reči le po svoji trmi ravnalo. Znano je po eni strani, da zdaj dovolj močan germanizovalen veter po Goriškem pihlja in da so že tudi dobili nekteri veljavni župani, ki so obečali, da bodo ne le nemške dopise radi prejemali, temuč tudi sami v nemškem jeziku glavarstvu dopisovali, znano je pa po drugi strani tudi to, da je nimajo duše božje pri goriškemu glavarstvu, ki bi znala po slovenski uradovati, in je tudi najti ne morejo, akoravno so tacih (slovenskih) uradnikov — če je res! — z Diogenovo svetilnico celó zunaj Primorskega iskali. In tù bi jez našim slovenskim študentom eno zagodel. Zakaj se ne posvečujejo v obilnišem številu uradniškemu stanu? in če že, zakaj se silijo vsi le k sodnijstvu? Se ve, da: zlato „svobodo“ bi morali kot politični uradniki žrtvovati!! Znabiti; politiški uradnik res ne sme biti širokousten narodnjak ali „kričač“, a pohlevno in vsaj indirektno delati za narod, mu je že sedaj mogoče; sedanji nam neugodni sistem pa ni za večnost. Ko bi povsod domačih uradnikov imeli, nehal bi pa tudi uže zdaj vsaj izgovor: Nimamo ljudí, da bi slovenski pisali. In tudi ta napaka ne bo na vekomaj trajala, da, kdor ni grof ali baron, ne pride naprej v političnem oddelku. Umnost, delalnost in novi čas spravi že tudi naše ljudí naprej. Morali pa bodo vsakako imeti neke lastnosti, kterih pri današnjih vseučiliščnikih jako neradi pogrešamo. — Ker že o političnih uradnikih govorim, naj povem, da se je naš Primorski namestnik, baron Ceschi, sinoči (v prvo) na Tominsko odpeljal. Kdo vé, ali bode tudi naše gorjane po nemški nagovarjal? — Najimenitniša in zanesljivša denarna naprava na Goriškem je zdaj tukajšnja z zastavljavnico združena hranilnica, ki jo je uredil vrli strokovnjak g. Jeglič (deželnega računstva ravnatelj). Iz slovečih bank jemljejo ljudje denar ven in ga izročujejo Goriški hranilnici. Še celó nasprotniki njeni (hranilnica je namreč v duhovskih rokah) se je poslužujejo. V 2—3 dneh dojde denarja do 20 in še več tisoč gold.

Od Kolpe 9. avgusta. — Včeraj je bil na Vinici nad Kolpo strahovit ogenj. 17 hiš z drugimi poslopji vred je pogorelo, med tem dva trgovca France Malič in Janko Simonovič, katerima so tudi trgovske rečí pogorele. Škoda je velika. Ali je kdo zavarovan, ne znam; vsaj pri naši banki ni nikdo. Čuje se, da so tej strašni nesreči otroci krivi, ki so fajfo našli, oglje iz ogništča vzeli in ž njim šli fajfo v slamo pred skednom zapalit. Da stariši in drugi na deco tako malo pazijo, je res žalostno. Žalostno pa je še posebno to, da ves poduk je — bob v steno!

Vransko 4. avgusta. — (*Národna naža Čitalnica*) napravi 18. dne t. m, kakor vsako leto „besedo“ na slavo rojstnega dne presvitlega cesarja, s tombolo in plesom. — Ker je to dan, kterega se vsak lojalen Avstrijanec raduje. Zato vabi odbor národne čitalnice vljudno vse rodoljube kakor tudi druge lojalne državljane bližnje in daljne k tej svečanosti, da postane s tem sijajnejša. Odbor.

Iz Vipavskega 7. avg. — „Ni vredno sicer — da po šegi „Slov. Naroda“ začnemo — da pa njegovim pisarjem iz Vipave rudečega ali bledega obraza željo spolnimo, podamo malo repliko na njih prisiljene odgovore, ki so jih iz vseh kotov pri laseh na kup zvlekli. O politiki molčimo, ker ste sedanji slovenski stranki predaleč narazen v načelih, v geslih, da bi se mogle zediniti; škoda toraj za vsako besedico o tej zadevi z liberalnimi Slovenci, ki so vero popolnoma prečrtali, ki duhovnika ne morejo videti konec očí samo zato, ker je duhovnik. — Obžalujemo pa, da so „Narodovi“ dopisniki dopis „Novični“ iz Vipavskega, ki jih je tako silno razdražil, le „površno“ prebrali, sicer bi bili v prvih vrsticah njegovih razvideli, da se ni govorilo o duhovnih, ampak o „inteligentnih svobodomiselnih“ narodnih glavah. Odločno tedaj ostanemo pri trditvi, da izobraženih „Vošnjakovcev“ ali liberalnih Slovencev ni več, kakor smo rekli, le da za njih trojico ali znabiti četvorico korači pratež Sokolovcev in še ti z izjemami. „Najpremožnejši posestniki“ so pri nas gola ironija, tedaj te besede z velikim korakom prestopimo, vrh tega tudi premoženje ne daje nikakoršnih privilegij za omiko in duševno zrelost. — Gosp. dekanu našemu se oponaša, da se 20 let ni premaknil iz svojega stališča. *) Ali ni to čast za-nj, da je ostal zvest in stanoviten, odkar se je začelo narodno gibanje po edino pravem geslu: „vse za vero, dom in cesarja“ ter delal neutrudoma narodu na korist in blagor; ali ni s tem, da je izbudil čitalnico, „Sokola“, napravil z velikimi žrtvami Vipavski tabor, pokazal narodnega, naprednega duha? Oponaša se mu starost. Bodo li mlade močí vedno mlade ostale in ne ostarele? Nima li starost prednosti v dolgoletni skušnji; ali ne spoštuje družina starega očeta, narod svoje prve buditelje in zastopnike? je li Češki narod — da le primer navedemo — v burkljarnico postavil starega Palacky-a, ali ne sluša na vsako besedico iz ust njegovih? — „Delo naj se prepustí mlajšim močém“, modruje dopisnik; a vprašamo „katerim“? Vošnjaku in Vipavskim „svobodnim“ naj pustimo, da bi naš narod vodili? Vrtoglavna aroganca! Da! taki vodniki vodili bi ga, ne k sreči in blagostanju, ampak . . . . za nos! — K smehu nas silijo besede o Loškem zvoniku. Jezike brusijo ljudje, ki niso ne z beličem pomagali k velikanskemu zidanju. Vedeti je treba, da za gmotno pomoč v tej zadevi nihče ni siljen; kdor kaj dá, dá prostovoljno. Ako pa so gospodje, kateri bi želeli, da bi se zazidani denar porabil v druge namene, „par exemple“ za škandalozne plese na briarjih ali celó za kako norišnico, ako so oni kaj darovali za cerkev zoper svoje boljše prepričanje, prosimo jih, naj objavijo svoja imena! Solde jim vrnemo z obrestmi ter za prihodnost ponudimo dobrovoljni svèt, naj se gredoč memo Loške cerkve ozrejo v mežnarijo namesti v veličastno cerkev in nebotični zvonik, ki je ponos Vipavski dolini in vsemu Slovenstvu, ki je po besedah „zastopnejših mož“, kakor so v „Narodu“ omenjeni, po besedah izvedenih inženirjev stavbeni umotvor. Zidanje farovža, kateri neke gospode posebno bode v oči, ni tržane ne za en sold bolelo, ampak jim v dobiček doneslo to, kar so si kot dninarji pri zidanji zaslužili. Ako se hoče dopisnik o tem prepričati, naj vpraša starejše Vipavce, ali pa mu damo v pregled dotične račune. Na neslano govorjenje o prižnici odvrnemo le

*) „Poslano“ pride gotovo v prihodnjem listu, ako ne pride do tistihmal na drugem mestu.

to, da gorjé bi bilo državi, gorjé tudi mladoslovencem, ko bi duhovniki z lece ne podučevali ljudstva ter s pestjo bíli po njej — kakor se „Nar.“ dopisnik pretirano blagovoli izraziti — bílo bi ljudstvo po njihovih glavah, svojih zapeljivcih, in gotovo bi jih nihče ne branil! Prepričani smo, da verski čut je v Vipavcu tako globoko ukoreninjen, da ga ne bodo še tako naglo izruvali nedorasli „mladi“ in nekteri ž njimi v eno šajtergo vpreženi „starci“. — Toliko za sedaj! Obžalovati je, da „Novice“ le enkrat na teden izhajajo, sicer bi večkrat kaj pisali, dasiravno le primorani v to. Vipavski „Narodov“ dopisnik pravi sicer, da mi smo nemir in prepir pouzročili; al poglejte številke „Slov. Nar.“ od zadnje polovice preteklega meseca in videli boste, kdo je začel drezati in pikati. Vi nas grdite, nam hočete jemati poštenje in zaupanje pri ljudstvu in mi ne bi smeli govoriti, ne se braniti?! Res komična „svoboda“ Vipavskih „Nejurjev“. Rihard, Rihard!*)

Iz Vipave. Včeraj, 10. dne t. m. došel nam je vender že poldrugi mesec pričakovani dež, al ž njim tudi toča, katera pa je le malo škode vešnila.

Iz Senožeč 9. avg. (*Odprto pisemce gospodu in prijatelju Viktorju Dolencu, uredniku „Soče“ v Gorici!*) Molim Vas, ali nimate druge osebe, da bi se ž njo otročevali, ker to vže v 3. listu „Soče“ nad menoj poskušate. Kupite si raje lesenega pajaca ter ga natezajte, da bo vse štiri od sebe metal, potem bosta oba zadovoljna in nikdo vaju ne bo zavidal, ter vajina pridobitva bo tista, če ne veča, kakor da se Vi, prijatelj, z menoj kratkočasite. Vaše početje proti meni je brez vsake moje zasluge, prestrastno; kaj je meni za to, ali ste Vi „veliki“ ali „mali“ komis, nesposoben ali sposoben, nezaslužen ali zaslužen mož, in materialno ali duševno zmožen ali nezmožen, kakor se sam v Svoji z rdečimi okviri zaznamvani, skor vsem Senožečanom brezplačno poslani listnici od zadnje „Soče“ popisujete, češ, zdaj ga bom butnil, ko bodo njegovi sosedi sami čitali, kako ga podajam!

Prijatelj! molzna kravica, okoli ktere se Vi tako krožite, kakor lesjak okoli mastne vade, pastí se boječ, hoče se v kratkem izteletiti; prosim Vas tedaj, bodite meni v tem važnem trenutku na strani, kajti če ste Vi z menoj, gotov sem potem, da kravico zopet v svojo molžo dobim, ker veliki Vaš vpliv do Senožeških tržanov izvira še iz časov, ko ste blagovolili z menoj vred pod Porcijavo presko, v okolnostih presladkega spomina bivati. Bratec! kaj ne, veliko se je tam s plajščem pozabljivosti pregrinjalo, a pozabilo se vendar nič ni; kaj ne? Kaj ne, da so ob tistih časih tudi Dejakove kravice vedno bolj mleko izgubljale in popolno izgubile; škoda, da niste bili Vi takrat tak strokovnjak o molznih kravicah kakor sedaj, gotovo bi bili svojega gospodarja Dejaka podučili in molznice bi še molzle. Sicer Vam pa kot iznajdenemu znancu molznih krav prijatelski svèt dajem, da stopite z nekim „koprolom“ iz Štorján v družbo, kajti Vaša oseba, čeravno v dolgosti proti širokosti neprimerna, je za ovi posel kakor nalašč, in pridobiti si morete v družbi omenjenega vsaj materijalne močí, katero sam v svoji listnici pogrešate. A jaz hočem doma ostati, in če mi bo drago, znam med drugimi raznovrstnimi poštenimi svojimi opravki — tudi krave molsti.

Konečno Vas moram kot prijatelja le še prositi to, ne stojte se si z mojo malenkostno osebo svojega slabega zdravja krhati, kajti žal bi meni bilo, če bi se Vi zadnjič vendar na besede slovečega nemškega Šilerja spominjal: „Der Mensch ist ein armes Thier, er quält sich ab, niemand dankt ihm dafür!“

Jože Zelen.

*) Tedaj: „auch du, mein Brutus!“ Je li to mogoče? Če pa je, ne potrebujemo očitnejše karakteristike mladoslovencev.
Vred.

Iz Rake na Dolenskem 7. avgusta. (*Še enkrat volilni shod na Raki, — nova „Preša“ — nov slovenski Tagblatt „Narod“ in kandidat g. Viljem Pfeifer.*) Ker se v novi „Pressi“ in v novem slovenskem „Tagblattu“, to je „Narodu“, z dopisom od Kolpe že v drugo volilni shod na Raki smatra kot „mladoslovensk, in ker dopisnik od Kolpe v „Narodu“ iz „Novičnega“ dopisa krivo sklepa, češ, da se je na Raki pri volilnem shodu s pomočjo duhovnikov sprejel program „Narodcev“, in se tako posrečilo g. Viljema Pfeifer-ja enoglasno postaviti za kandidate, sem moralno prisiljen, častitim bralcem „Novic“ podati ves svoj govor, da bode dopisnik „od Kolpe“ podučen, za katero geslo so se nazoči duhovniki pri shodu izrekli, in za kacega kandidata se je na volilnem shodu sam gosp. Pfeifer predstavil svojim volilcem. Evo Vam ga:

„Slovenski možje! Volilni shod, katerega je sklical g. Pfeifer na Rako, je gotovo pomenljiv, kakor so dandanes sploh važni vsi volilni shodi na Slovenskem. Za nje mora se brigati vsak pravi domoljub, da se v tako odvažnem času, ko se nam je bojevati proti dvema sovražnikoma ob enem, postavijo za državni zbor taki poslaniški kandidatje, o kterih smo prepričani, da bodo na vse kriplje delali v smislu ogromne večine slovenskega naroda, ako jim volilci oddadó sedež v lesenjači državnega zbora.

Da se nam ne bode očitalo, da hočemo v kalnej vodi ribe loviti, treba je, da se današnji prežalostni stan, v katerem se znajdemo, nekoliko posveti, da mogo potem vsi volilci po svojem prepričanji in po svoji dobri vesti za tega ali onega kandidata se izreči, da se nam tedaj ne bode moglo od nobene strani reči: ta al oni kandidat se nam je vsilil.

Slovenski možje! Rekel sem: mi se imamo danes vojskovati proti dvema sovražnikoma. Enega imamo v svoji lastni hiši, druzega v sosedovi. Ta dva sovražnika sta si po mojih mislih — tega mnenja sicer nočem nobenemu vsilovati — podobna kakor krajcar krajcarju, le s tem razločkom, da eden je v fraku in cilindru, drugi v surki in čikužu. (Velik nemir od strani nekaterih mladoslovenskih povabljancev.)

Od kar je bil naš tužni narod po naših slovanskih apostolih rešen tujega jerobstva, odkar se je jel, vzbujen po Vodniku, zavedati samega sebe, odkar je vednega tlačenja sit, jel se zbirati okolo mož, ki so ž njim delili veselje in žalost, zbiral se je naš narod navdušeno in složno okolo svojih voditeljev do najnovejšega časa pod praporom, na katerem je z zlatimi črkami stalo zapisano geslo: „*Vse za vero, dom, cesarja!*“ — To geslo bilo je sveto vsakemu rodoljubu, bodi si mlad ali star (Ulrich et Comp. začnó grometi: „pridigo smo slišali že v cerkvi“; predsednik mora mir storiti, da se govor more nadaljevati.) V tem geslu: „*Vse za vero, dom, cesarja*“, možje Slovenski! bile so do najnovejšega časa zapopadene vse narodove težnje; — to geslo se je razlegali, iz tisočev in tisočev grl po vseh slovenskih taborih in na vseh narodnih veselicah; — pod tem praporom, ki je imel ravno omenjeni napis, zbirali smo se s svojimi vodniki vsi Slovenci brez izjeme, ko je bilo treba iti v volilni boj proti ljutemu sovražniku — nemškutarjem in pokrojiteljem njihovim. In v slogi smo leto za letom čedalje sijajniše zmagovali pri volitvah. Ker smo imeli le enega sovražnika, z geslom: „Gut heil“, premagati, smo ga z zedinjenimi močmi spodili tudi v beg.

Toda, možje Slovenski! v najnovejšem času zlegel se nam je nov sovražnik na domačem ognjišču, z ge-

lom: „*Vse za narod, svobodo in omiko!*“ (Ulrich et Comp.: „dobro! res je!“) „Storjica“ tega gesla je blizo ta-le: Nek nezadovoljen Štajersk mož zapustí svoj nehvaležni dom, pobere šila in kopita, ter hajd! na Kranjsko poskušat svojo srečo. Pride v Ljubljano. Tù prične v „anonsih“ priporočati svojo firmo; na krik in hrupno priporočilo novega blaga, posreči se mu kmalu okolo sebe zbrati enakomislečih „kundšaftov“, ki so, ne vem iz kakega namena — iz dobrega gotovo ne — jeli krušiti staro geslo: „*vse za vero, dom, cesarja!*“ ter s izkovali novo pogansko: „*vse za narod, svobodo in omiko!*“ kakor da bi naš narod res ne bil v prvi vrsti in izključivno katolišk, in kakor da bi nam staro geslo „*vse za vero, dom, cesarja!*“ ne dajalo poroštva prave svobode in omike na podlagi krščanski. (Ulrich et Comp.: dosta je, odstopite! predsednik mora zopet mir storiti in braniti pravico svobodnega govora; kmečki volilci obnašajo se vrlo lepo in hvalevredno.)

Slovenski možje! Da bi se ti nezadovoljneži ločili od onih pod starim geslom: „vse za vero, dom, cesarja“, imenovati so se začeli „mladoslovence“. In tako je morala naša tužna majka doživeti največi razdor in največo neslogo med lastnimi sinovi, poprej delujočimi za eno svrho, za en cilj. Tako smo tedaj mi Slovenci, majhni po številu, razdeljeni na dva kampa: v „staro- in mladoslovence“, ki drug druzemu še hujše kažejo zobé, kakor so je popred složni kazali našim nemčurjem.

Mladoslovenci so s svojega gesla izbacnili Boga, vero — najdražo svetinjo našega naroda, in tako so se po mojih mislih najhujše pregrešili zoper lastni narod. — Umiti se sicer hočejo pred slovenskim svetom s tem, da pravijo: „vera ni v nevarnosti“, „vera naj se ne jemlje v politiko“, „čemu tedaj jemati v račun faktor, kateri v resnici ne eksistira“? Toda, možje Slovenski! vera je faktor, s katerim moramo v prvi vrsti računiti. — Jaz sicer tudi nisem za to, da bi se vera vtikala v politiko; al ker jo nasprotniki naši pri vsaki najmanjši priliki po deželnih in državnih zborih napadajo, in jej nasprotne postave kujejo, kaj morem jaz za to? Vera se po krivici štuli v politiko, in naš verni Slovenski narod zahteva vsled tega od svojih poslancev, da se ne samo za narodne, ampak tudi za verske pravice naroda na vso moč potegujejo.

Mladoslovenci se potegujejo samo za narodnost in svobodo, od katere v resnici druzega nimamo, kakor kožo in kost. Mladoslovenci se navdušujejo za to precartano svobodo, a za vero se še zmeniti nočejo, tudi spoznati nočejo, kje ubogo naše ljudstvo čevelj žuli. Treba je le poznati naš narod, in lahko se vsakdo prepriča, da v prvi vrsti sveta mu je vera, in potem je tudi jako goreč za narodnost svojo. Iz tega sledí, da, kdor ne dela v smislu naroda, to je, kdor ga sicer brani od ene straní, a od druge pripušča, da mu sovražnik krade in trže najdražji zaklad — sv. vero — ta ni naroden, on ni nič manji sovražnik njegov memo nemčurjev, kateri celó nič ne skrivajo namer svojih, češ, vzemimo narodu vero in z razprostrtimi rokami vrgel se nam bode v naročje, to je, ponemškutaril se bode. A to je tudi resnično, kajti kdor se dá prodati v verskih rečéh, temu ne prilastujem toliko moštva, da bi tudi narodnosti ne prodal za skledo leče. (Res je, res!)

Slovenski možje! Mi moramo si tacih poslancev izvoliti za sila važni Dunajski državni zbor, kateri imajo srce na pravem mestu, to je, da delajo v smislu in duhu ogromne večine slovenskega naroda, a ne v duhu nekaterih mladoslovenskih kričačev.

Naš narod — da bi tako ne bilo! — bode v kratkem doživel pri volitvah pogubne nasledke razcepljenja v „mlado- in staroslovence“. Kjer bodo postavili nemčurji svojega kandidata, „mladoslovenci“ svojega in „staroslovenci“ svojega, onda bode zmagal in mora zmagati nemčur. In kdo bode odgovoren za te žalostne nasledke? Kdo drug kot mladoslovenci, kateri zatajivši starodavno naše geslo, so oslabili našo prejšnjo moč. Zato mora današnja naša prva briga biti ta, da si postavimo tacega kandidata za občine, kateri vživa zaupanje svojih volilcev, in od katerega upamo, da bode še v tem slučaji voljen, ako zraven nemškutarjev še „mladoslovenci“ postavijo svojega kandidata.

Ker se nadjam, da gosp. Pfeifer zastavi svojo možato besedo, da bode delal v državnem zboru v duhu ogromne večine slovenskega naroda in v duhu svojih volilcev; ker je on v Krškem volilnem okraju kot pošten in neodvisen človek poznan, in ker utegne on največ upanja imeti, biti izvoljen, zato ga jaz najvljudnejše priporočam za kandidata kmečkih občin“. (Gromoviti: živio g. Pfeifer.) Kaj je g. Pfeifer potem odgovoril, povedale so „Novice“ v predzadnjem listu. V lepem redu smo se vsi razšli, čeravno so med govorom nekateri nazoči „mladoslovenci“ v svojo največo sramoto ne kot možje, ampak kot... se obnašali. Zato so pa tudi s svojim korifejem doživeli blamažo, katero bi si bili lahko prihranili.

Ker se vkljub očitne izjave gosp. Pfeiferjeve vendar le nek g. U. povsod ponaša z g. Pfeiferjem kot kandidatom „mladoslovencev“, in ker se, kakor čujem, tudi g. Pfeifer*) daje vporabljevati za umazane nameno „mladoslovenskih apostolov“, zato zahtevamo, da se pred vsem svetom g. Pfeifer sam odločno izreče za sledečo resolucijo: „Mi volilci Krškega volilnega okraja obžalujemo tem bolj razcepljenje v mlado- in staroslovence, čem huje nasledke obeta ta žalostni razdor v lastnem taboru, sosebno o volitvenem boji. Mi se držimo trdno in stanovitno starega gesla: „*vse za vero, dom, cesarja*“, ker v njem iščemo in najdemo poroštvo vseh narodnih teženj, tedaj tudi svobode in omike na podlagi krščanski. Odločno pa protestujemo in se zavarujemo zoper narodomorno geslo tako zvanih „mladoslovencev“: „vse za narod, svobodo in omiko“, katero geslo pomenja nespravljivost, čedalje hujši razdor med seboj in konečno pogubo naroda. Zatoraj: „*vse za vero, dom, cesarja*“. To je naš program“.

Ako, g. Pfeifer! ne podpišete tega programa, prepričati se utegnete pri volitvah, koliko glasov bode prišlo na Vas; prijateljsko Vam tedaj svetujem, da ostanete „mož beseda“, in da se odločno poprimete našega gesla. Sicer moram Vam povedati, da glasovanje na Raki ne bode merodajno volilcem druzih krajev, ki niso bili zastopani v shodu na Raki in ki bodo delali na to, da ogromno število glasov dobí gosp. Irkič, notar v Krškem, skušeni pošteni narodnjak z odločnim našim geslom. Dixi et salvavi animam meam.

A. Žgur.

Od Krškega 2. avg. **) — V listu 31. „Novic“ se bere popis nekega čudnega volilnega shoda na Raki, ki je g. V. Pfeiferja „enoglasno“ sprejel za kandidata v državni zbor. Kdor pozna g. Pfeiferja dalj časa, ve, da je hud Vošnjakovec, „liberalen“ od temena do podplatov, in se kakor klošec drží „Naro-

*) Zagotovlja se, da si je g. Viljem Pfeifer sam naročil 5, reči pet „Tednikov“ in da neki pridno opravlja službo kolportêrja ali razširjevalca tega malega „Tagblatta“. Ne zamerite mi, gosp. Pfeifer! Tako se govorí. Treba tedaj, da v „Novicah“ očitno in hitro to govorico dementirate kot laž. Pis.

**) Z ozirom na današnji dopis gosp. Ž. smo okrajšali tega. Vred.

dovega" pogubljivega programa, da tedaj je v principu večini našega deželnega zbora nasproten. Svojo liberalno barvo je pokazal v shodu v Gracarjevem turnu. Ali ne sam za-se je g. Pfeifer ves navzet liberalnega duhá, okužiti hoče ž njim tudi dozdaj ne še okužene Dolence. Za gotovo vem, da je naročil na imé nekaterih kmetov v tukajšnji okolici več iztisov strupenega „Sl. Tednika". Nikdar pa nisem slišal, da bi bil on ukaželjnim, siromašnim Dolencem kedaj poprej priskrboval tako potrebne jim „Novice", „Slov. Gospodarja" ali knjige družbe sv. Mohorja. — Morda pa ima g. Pfeifer kake druge posebne spretnosti za poslaniški posel? Ravno nasprotno! V parlamentarnem življenji je še le abcedar; govorniške zmožnosti ni še nikjer pokazal, in iz tega ozira in ker nosi nemško imé „Pfeifer", moral bi ga zavreči še celó „Narod", ki ne mara za lesene kimovce in se spodtika nad imeni Herman, Costa, Bleiweis itd. Vrh teh pomanjkljivosti je g. Pfeifer še gluh, in sama ta napaka, katere se ve da on ni kriv, morala bi njega samega podučiti, da nima poslaniških zmožnosti. Nad navadne ljudí ga vzvišuje edino le to, da je dobro podkovan z novci, ki jih je podedoval po svojem bogatem žlahtniku, umrlem Raškem župniku svojega imena. — Kdor vse to pomisli, čudil se bo, da ga kdo hoče posaditi na poslaniški stol in nerazvezljiva zastavica mi je pa zlasti to, da sta ga mogla pri shodu „živo" priporočati gospoda duhovnika Ž. in V.! Gosp. V. Pfeifer je sklical može v svojo hišo, kjer je shodnike počastil s tolsto pojedino in žlahno vinsko kapljico. — Kdo po takem ne bi bil izpolnil gostoljubnemu hišniku njegovih želj! In tako je prav naravno prišlo do tega, da se pri tem shodu ni postavil drug kandidat, — skoz in skoz pošten mož, verni katoličan, zvest Slovenec, vajeni zborničar, gosp. Irkič, Kriški notar, dosedanji deželni poslanec, ki vživa splošno zaupanje in za katerega bodo delali vsi, katerim je mar, da pošljemo Dolenci v državni zbor moža poštenjaka, stare vere in stare korenine, zanesljivega na vsako stran.

Iz Leskovca 11. avg. (*Poslano.*) V „Vaterlandu" se je bralo, da začne meseca oktobra izhajati slovenski katoliško konservativni dnevnik. Z veseljem pozdravljamo ta sklep. Le to željo še izrekamo, naj bi se dnevniku ob petkih prav po nizki ceni dodajala „tedenska" priloga za prosto ljudstvo, tako, da bi se na to prilogo lahko naročevalo posebej, kakor na priliko na „Sonntagsbote" pri „Grazer Volksblatt".

Več zbranih Kranjskih in Štajarskih duhovnov.

Iz Kamnika 6. avg. — V 149. listu „Slov. Nar." je gosp. August Zabred, uradnik južne železnice in c. k. lajtnant v reservi, razglasil Kamniškega kaplana pred svetom kakor oderuha, ker mu je 13 gold. in 18 krajc. računil za pogreb njegove ranjce matere, in zavoljo tega računa obira duhovščino sploh, dostavljaje, kako izdaten je bil za me 27. junij, ker sem imel tri pogrebe. Ta mož misli, da je šlo vse v moj žep, in noče vedeti, da tudi za pogrebe je postava, po deželni vladi 5. mal. travna 1816. potrjena. Treba tedaj, da mu očitno razložim*) račun prav po postavi izdelan, da vidi, da je manj plačal, kakor bi bil imel plačati, da tedaj, namestu da bi bil hvaležen, me pa grdo obrekuje! Po oni postavi, veljavni za mesta in trge na deželi, glasil bi se račun za pogreb ranjce Terezije Zabredove tako-le: 1) za trikratno zvonilo s tremi zvonovi 2 gold. 10 kr.; ker je bilo pa rečeno, petkrat zvoniti, tedaj 3 gold. 50 kr., 2) za pokop in spremilo, duhovnu sveča, in 1 gold. 5 kr., ker sem pa svečo svojo imel, sem računil za pol funta 75 soldov, tedaj skupaj 1 gold. 80 kr., — 3) za cerkovnika 35 kr., — 4) za pogrinjalo in križ na trugo 70 kr., — 5) za oder 26 kr., — 6) za križarja 7 kr., — 7) za kadilo 12 kr., — 8) za zvonilo še v drugi cerkvi na dan pogreba 70 kr., — 9) veliki zvon pri fari veljá na dan pogreba 5 gold.; to postavo je cerkveno predstojništvo dalo, in znesek ta plača le tisti, kdor zahteva čast velicega zvonila, torej nisem jaz kriv, — 10) ravno tako pa veljá tudi veliki zvon na Žalah 2 gold., — 11) navada je tudi, da gresta dva strežaja (ministronta) za pogrebom in dobita za spremilo 10 kr., skupaj vse 14 gld. 60 kr.

Iz tega računa lahko razvidi gosp. Zabred, kako „izdaten" je bil zame 27. dan junija! Na to, kar on pravi, da je vsak delavec svojega plačila vreden, mu odgovorim to, da niste dela plačali pri pogrebu, ampak čast, ki ste jo hoteli; ta pa ni samo v Kamniku draga, ampak povsod, a ne samo pri pogrebih, ampak tudi na železnici. V 3. razredu se ravno tako deleč pripelje, kakor v prvem; al kakošen je razloček med plačilom! Da bi ne bili zahtevali takega častnega zvonenja in pogreba, bili bi le 3 gold. in 86 krajc. plačali. Po takem Vam je zdaj žal, da ste mater svojo častno dali na pokopališče spremiti!

Muhovec.

Iz Jesenic 10. avg. (*Zahvala.*) Podpisano predstojništvo izreka v obče spoštovanemu c. kr. profesorju gosp. Povšetu javno zahvalo za izvrstni in vsestransko podučljivi govor o kmetijskih rečéh, ki smo ga slišali 27. dne u. m. tukaj na Jesenicah. V veliko korist bi si znale tudi druge srenje šteti, slišati izvrstnega govornika. Županstvo na Jesenicah.

S Pivke, 10. avgusta. E. V. — Ker je „Narod" poročal, da je naš slavni rojak grof Hohenwart kandidaturo na Moravskem sprejel, podalo se nas je dne 7. t. m. nekoliko Notranjskih rodoljubov kot mala deputacija*) k gospodu grofu na njegovo grajščino v Ravnje, da bi iz njegovih lastnih ust slišali in zvedeli, koliko je na tem resnice. Gospod grof nas je preprijazno sprejel ter nam povedal, da je mu res znani voditelj Moravskih Slovanov dr. Pražak kandidaturo v Prostejev-Kromerižu blagovoljno ponudil z zagotovilom, da bode enoglasno izvoljen, ako le kandidaturo sprejme. Toda on ni te kandidature sprejel, ker želi od svojih domačih kranjskih rojakov izvoljen biti, ako ga ti s svojim zaupanjem počasté. Pri tej priliki nam je na novo potrdil in zagotovil, da je po svojem prepričanji popolnoma na našej strani, ker preočitno vidi in spoznava, da v Avstriji ne bode mirú in pokoja, sreče in zadovoljnosti, dokler ne postane Avstrija v dejanji vsem svojim narodom enako pravična mati, kar le je v federalizmu, a ne v brezverskem federalizmu, doseči mogoče. Zatoraj sprejme on srčno rad poslanstvo od rojakov svojih na podlagi starega, našega narodnega programa: „vse za vero, dom, cesarja." — „Narod" je po takem spet grdo in nesramno laž po svojem dopisniku, kterega prav dobro poznamo, po svetu raztrobental, „da Hohenwart kandidature na Notranjskem ni sprejel in da so ga gori imenovani prosili" — da bi jo vendarle sprejel. To je sama gola laž! Resnica pa je in ostane ta: grof Hohenwart hoče biti in bo naš poslanec in to ne

*) Poslal sem ravno ta dopis že pred kakimi 14 dnevi v „Narod", kjer sem bil obrekovan; al prinesel ga ni in tudi v listnici ni nič odgovoril. Za obrekovanje ima tedaj ta časnik zmirom odprt prostor, — za opravičenje ga nima! Pis.

*) Gospodje: župnik Mlakar, dež. poslanec Koren, župan Lenarčič, župan Zelen in grajščak Vilhar so bili. Slava jim! Vred.

nekdanji prepokorni uradnik Hohenwart, ampak sedanji neodvisni slavni grof Hohenwart, ki je dober kristjan, pa tudi fedaralist z dušo in telesom, tako, da se vsem Nemcem in Nemčurjem pred njim strašansko že hlačice tresejo. Na noge torej, bratje Slovenci! Pust'mo vse predsodke in ščuvalce na stran, dobro vedoči, da brez vere ni vesti, brez vesti ni poštenja, in brez poštenja ni pravega napredka, ne omike, ne svobode. Ne pozabimo tudi, da je tisti naš, kdor z nami drži in nam k pravici pomaga, naj si bo od starodarnih časov že nemške ali laške krvi. Tako ravnajo vsi narodi na svetu, tako ravnati moramo tudi mi, ako nečemo, da nam — odklenka. Na noge torej! „Za vero, dom, cesarja" — podajmo se v boj! — ter volimo, kedar bode treba, našega slavnega Hohenwarta in Notranjca vsi Notranjci enoglasno!

Iz Ljubljane. (*V zadnji seji odbora družbe kmetijske*), v kateri sta bila tudi zastopnika c. k. deželne vlade in deželnega odbora, se je sklenilo, za katere oddelke kmetijstva sploh naj se za prihodnje leto prosi državne podpore in koliko. Radostno pa je bilo v tej seji tudi na znanje vzeto, da je sl. ministerstvo kmetijstva še za letošnje leto dovolilo podpore za mašine 500 gold., za napravo šolskih vrtov, občinskih trtnic in sadnih vrtov 800 gold., za razdelitev Trbiških ovac in Sufolških prešičev 1000 gold., za čbelorejo 400 gold., za svilorejo 200 gold. in za vodnjake 2000 gold.

— (*Iz seje deželnega odbora 8. in 9. avgusta.*) Izmed mnogovrstnih obravnav se omenijo sledeče: Mestnemu županstvu se je priporočilo, naj magistrat osebe, ki so bile že večkrat iz Ljubljane odtirane, ako jih gosposka zopet v Ljubljani brez dela in poštenega zaslužka po odgonski postavi od 27. julija 1871. l. prime, na podlagi §. 13. postave od 10. maja 1873. leta izroči sodnijski gosposki, da jih kaznuje in v pripor v posilno delalnico obsodi. — Deželni vladi se je odgovorilo na vprašanje: ali bi deželni odbor ne hotel, ko bi se v Ljubljani kolera začela, vojakov jemati v deželno bolnišnico, da ne more. Bral se je od Ogerskega ministerstva poslani izkaz o koleri na Ogerskem, iz katerega se je razvidelo, da se je kolera od meseca oktobra lanskega leta do 1. avgusta t. l. pokazala v 2622 krajih (mestih, trgih in vaseh), v katerih je v tem času zbolelo 91.786 ljudi, umrlo pa 36.435. — Za napravo dovozne poti k železnični postaji v Vižmarjih se je dovolilo 100 gold. deželne podpre. — Deželne podpore po 50 gold. za ogled svetovne razstave na Dunaji dobijo sledeči prošnjiki z naukazom, da pismeno poročajo o svojih za deželo našo koristnih pozvedbah: Jožef Cvetanovič, mizar iz Krškega, France Štupar, tesar iz Metlike, France Pibrovec iz Krope, izdelovalec velikih in decimalnih tehtnic, Janez Vencelj, tesar iz Št. Vida pri Zatičini, Jernej Grilc, suknar iz Zgoš, Janez Resman, usnjar iz Radolice, Janko Vurnik, podobar iz Radolice, France Zajec, akademični kipar iz Ljubljane, Jurij Javornik, delovodja v kovaški šoli na spodnjih Poljanah, Jožef Köhrer, strugar v Ljubljani. Ako je kdo kako reč v Dunajsko razstavo poslal, ima pravico prostega vstopa v razstavo ter se tudi po železnici za znižano ceno na Dunaj pelje, pa mora od Kranjske razstavne komisije si potrjilo pridobiti, da je res razstavnik. Še druge prošnje za deželne podpore, katere se niso mogle vslišati, se izroče in priporoče tukajšnji deželni svetovni razstavni komisiji. — Instrukcija (poduk) za cestne odbore in za cestnike v slovenskem in nemškem jeziku se dá v 1000 iztiskih natisniti, ki se potem razdelijo.

— (*Posvetovat se, koga naj kmetiške občine združene z okolico Ljubljansko volijo za državnega poslanca*) so se pretekli teden sešli v privatni prijateljski pogovor gospodje iz Litije, Št. Vida pri Zatični, Št. Vida pri Ljubljani, Vrhnike, Borovnice, Preserja, Rakitne, Iga, Iške Loke, Gola, Brezovice, Loga, Šmarij, Hotiča, Dola, Horjula, Dobrove, Sostra, Medvod, Lašič, Vač in Save. Ponudili so enoglasno dr. Jan. Bleiweisu poslanstvo. Ko pa je on prosil dopusta, so potem vsi enoglasno bili v tem, da se voli grof Jože Barbo, mož, ki kot skala trdno stojí za naš program, in je obče spoštovan od svojih domačih ljudí.

— Gosp. župnik Mesar piše iz Bregenca, da je 8. dne t. m. prišel v Vorarlberg, prijazno sprejet; 9. dne t. m. se je že podal na ondašnje planine, kjer sir izdelujejo; ko te ogleda, šel bo še v Bavarski Algäu.

— (*Dr. Kovača*) je mestni odbor imenoval za mestnega zdravnika namesti umrlega dr. Coloreda. Druga služba, izpraznjena po c. k. vladnem svetovalcu vitezu dr. Stöckelnu, s 600 gold., se razpiše.

— (*Za c. k. okrajnega zdravnika*) v Litijo pride dr. Eržen, v Črnomelj pa dr. Pavlič.

— (*Metličani*), kakor slišimo, so vsi po konci, ker sta neki vol in neka krava stekla, ki sta bila popadena od psa, katerega so eni za steklega imeli, drugi pa ne. Da je bil zares stekel, pričata zdaj gotovo stekla vol in krava. Sicer so postave o steklini tako jasne, da se je čuditi, čemu toliki hrup!

— (*Vabilo.*) V soboto 16. dné avgusta t. l. ob ½8 uri zvečer napravi na vrtu čitalnične restavracije pevski zbor národne čitalnice pod vodstvom pevovodje g. V. Valente in z uljudno in brezplačno pomočjo častite mužične kapele c. k. vojvode Sahsen-Meiningen-skega pešpolka „veliko besedo", katere donesek je namenjen po hudih nevihtah nesrečnim Dolencem. — Program besedi: 1. Prolog, govori g. Kocelj. 2. Nedved — „Mili kraj", poje moški zbor. 3. Čveterospev. 4. Vogel — „Cigani", zbor s tenor-samospevom g Meden-a. 5. Nedved — „Ponočni pozdrav", zbor z bariton-samospevom g. Pucihar-a. 6. Jelen — „Rožmarin", zbor. 7. Mašek — „Kdo je mar", zbor s tenor- in bariton-samospevom g. Meden-a in g. J. Noli-ja in s spremljevanjem godbe. — Pred in med petjem svira vojaška godba pod vodstvom gosp. kapelnika Schinzl-na razne mužične pieçe po posebnem programu. Vstopnina za osebo 30 kr. Veči darovi se sprejmejo v imenu nesrečnikov hvaležno. — O slabem vremenu se beseda preloži na prihodnji lep večer, kateri se bo naznanil po posebnih plakatih.

Naj bi ta beseda **nesrečnim našem bratom na Dolenskem** bila blagonosna!

(*Pobirki iz časnikov.*) „Glas" Goriški v 32. listu s prepričalno besedo priporoča značajnega federalista dr. Tonkli-a za državnega poslanca na Goriškem. Na Štajarskem bode po „Slov. Gosp." gosp. Herman gotovo izvoljen, dr. Vošnjak pa je že pokopan; v dopisu iz Maribora se bere takole: „Naj bolj delajo ali prav za prav ropočejo Vošnjakovci v Celjskem volilnem okrogu. „Tednik" so nalaš zavolj volitev izdajati začeli. Vendar kdo se bo ropota ustrašil, ki ga delajo nekateri zapeljani gimnazijalci, dijaki, koncipijenti ali pisači, in nekateri zbegani ljudje zraven duševno zelo puhlega „Sl. Naroda" in slovensko našemanega „Dorfpota" ali „Tednika"? Vsaj „Sl. Narod" od tistih dob, kar mu je g. Tomšič umrl, duševno popolnem bira. Le kdor se slovenski psovati in naj bolj zaslužne Slovence obirati hoče naučiti, le ta še ga zamore brati. Na naši strani pa stojijo možje, ki so se Vošnjaka usmilili in ga volili, ko je pred Seidlom, kamškim strahom, v Celje pribežal. Takisti možje mu zamorejo zopet pot posvetiti, ker jih je zapustil in na Kranjsko

potegnil. Naj se da v Ljubljani voliti! (Hvala lepa za tacega romarja! *Vred. „Nov.“*) — V „Slov. Nar.“ dr. Vošnjak odgovarja gosp. Hermanu o zadevah neke skrivne podpore tako, kakor da bi po jajcah plesal.

Gospod dr. Zarnik!

V „Slov. Narodu“ se Vam je poljubilo poslati mi neko „odprto pismo“.

Na to Vam odgovarjam celó na kratko, da se ne spuščam v noben razgovor in odgovor s človekom tako značajnim, kakor ste Vi se skazali leta 1870 pri volitvi deželnih poslancev v Trebnem 27. junija, ko ste mi, da Vam je „Slovenija“ pomagala za poslanca izvoljenim biti, poslali po dr. Poklukarju in dr. Razlagu legalizirano pismo, v katerem se zavezujete, da bote zmirom strogo se držali v glavnih načelih programa večine deželnega zbora, in če ne, da to Vaše Trebansko pismo morem kar naravnost rabiti za odpoved Vašo poslanstvu.

Kako se ta slovesna Vaša zaveza sklada z Vašim sedanjim postopanjem, to po „Slov. Nar.“ ves svet vé.

Tù imate en faktum! Ta faktum sam zadostuje, v bengalični osvečavi kazati značajnost Vašo!

Ako pa vendar zahtevate še več faktov, dali so Vam jih že drugi in jih Vam bodo še; a najnovejši faktum utegnete doživeti kmalu — pri novih volitvah, ko se bode Vam izpolnilo v rajncem „Pavlihi“ ilustrirano prerokovanje.

V Ljubljani 12. avgusta.

Dr. Jan. Bleiweis.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Ministerstvo je že izdelalo cesarski patent, po katerem se razpustí stari državni zbor in razpišejo volitve za novi zbor; predloží se zdaj Njegovemu veličanstvu v potrjenje. Ob enem pa se sliši, da je minister notranjih opravv baron Lasser okrožnico razposlal vsem deželnim vladam, v kateri jim priporoča, naj snujejo priprave za volitve. Nova „Presse“ pravi, da je „ministrova okrožnica zgolj administrativnega zapopadka in da ne stojí nič v njej, da bi vladni organi se kaj vtikali v volitve.“ To vse utegne prav resnično biti, al to ne izključuje, da ne bi načelniki deželnih vlad dobili posebnih inštrukcij, brez katerih so volitve le bile pod ministerstvom Hohenwartovim.

Nasproti temu, kar je Nova „Presse“ v službi ministra dr. Ungera (kršenega žida) pisala, da bi verski zakoni morali prva naloga novemu rajhsratu biti piše „Obzor“, da za državopravno opozicijo je prvo izmed vseh vprašanj državopravno vprašanje; ono se mora najpred rešiti; vse drugo more kasneje biti. (Le „Narodovci“ imajo druge svoje bolečine!) Po rešenem državopravnem vprašanji naj se odloči: na katere postavodavne faktorje spada vredba političko-cerkvenih zadev (in če ima vlada sploh pravico vredovati cerkvene zadeve). Cerkveno vprašanje stoji v prvi vrsti med razlogi, kateri govoré za avtonomijo raznih dežel in ga federacijo. Vse te mislistojé v českem državopravnem programu (v Fundamentalnih članih.)

— Šah Perzijski Nassr-ed-Din je 9. dne t. m. zapustil Dunaj. Po tem, kakor so ga slavili tudi na Dunaji, mora mož res misliti, da je „kralj vseh kraljev“ in „središče svetá“.

— Kolere je na Dunaji čedalje več.

Iz Tirolov. — Knezoškof Tridentinski je razposlal pastirski list, v kterem govoří o volitvah za državni zbor in duhovščini kaže, za kakešne poslance bodo nasprotniki cerkve delali; eni hočejo dopasti vladi, drugi hočejo podpirati privržence napačne svobode. Škof priznava, da duhovščina ne sme nečimurna biti v prihodnjih volitvah. — Bodo li vsi škofje tako, kakor knezoškof Tridentinski, cenili važnost prihodnjih volitev?

Hrvaško. Iz Zagreba. — Deželni zbor Hrvaški je sklican na 25. dne t. m. Glavna naloga njegova bo, da potrdi pogodbo, ki ste jo Hrvaška in Ogerska kraljevinska deputacija sklenile. Ali jo bode potrdil ali ne, ni še popolnoma gotovo; vsaj neka stranka ni zadovoljna s pogodbo. Ban se bode imenoval še le tedaj, ko bode pogodba sprejeta.

Iz Galicije. — Ker pravda o tem: ali naj federalisti cislajtanski stopijo v prihodnji državni zbor ali ne, v federalističnih časnikih še zmirom zvenec nosi, se je oglasil Poljski „Dziennik“, svetovaje, naj se Poljaci porazumejo s Čehi in Moravani in ž njimi složno postopajo. Na to odgovarjata „Czas“ in „Gaz. Nar.“, naj vsi federalisti pred začetkom drž. zbora se snidejo na Dunaji in skupaj to vprašanje rešijo. „Gazeta“ pa že zdaj trdi, da Poljaci na vsak način gredó v rajhsrat. „Mor. Orlice“ odgovarjajo jej, da 12letne skušnje kažejo, da se na Poljake ni celó nič zanašati in da Českí poslanci morali bi se strogo svojega načela držati, da ne gredó v zbor. „Ost und West“ se, gledé na Slovence, Dalmatince, Primorce, Tirolce in federaliste Štajarske in gornje Avstrijske, bojí, da ne bi nastala razprtija med federalisti in njen nasledek bi bil propad federalistične stranke na celem bojišču. — Mi pa mislimo, da je zdaj prezgoden ta strah, dokler ni izid volitev znan.

Francosko. — Za Francosko državo se snuje neizmerno važna stvar. Republike predsednik maršal MacMahon dela z vsem velikim svojim vplivom na to, da Francozi dobijo zopet postavnega kralja. In podoba je, da se obé Bourbonski kraljevi liši sprijaznite in zedinite in po tej edirosti državni zbor posadí kralja na prestol Francozki. Velika večina Francoskega naroda to želi.

Listnica vrednistva. Mnogim gosp. dopisnikom: Danes ni bilo mogoče; pride drugi pot.

Žitna cena

v Ljubljani 9. avgusta 1873.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 40. — banaške 7 fl. 45. — turšice 3 fl. 30. — soršice 4 fl. 20. — rží 4 fl. 40. — jedmena 2 fl. 90. — prosa 3 fl. —. — ajde 3 fl. 90. — ovsa 2 fl. —. — Krompir 2 fl. 10.

Kursi na Dunaji 12. avgusta.

5% metaliki 67 fl. 70 kr.	Ažijo srebra 108 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 72 fl. 90 kr.	Napoleondori 8 fl. 86 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu na Dunaji } 9. avgusta 1873: 74. 4. 69. 86. 48. 22. 74. 87. 51. 77.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 23. avgusta.

V Trstu 2. avgusta 1873: 81. 62. 52. 5. 7.

Prihodnje srečkanje v Trstu 16. avgusta.

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Založnik: Jožef Blaznikovi dedici v Ljubljani.